

Umělecký projekt čtyř živlů

UMĚLECKÝ PROJEKT ČTYŘ ŽIVLŮ

Podstata Země, Vody, Vzduchu a Ohně

II. ročník Waldorfského lycea

2008 / 2009

Mikuláš Pohribný

Mikuláš Pohribný

Země

Vnější svět Země

Za podoby země považuji například písek, hlínu a kámen.

Země je pro mě živá, úrodná, proměnlivá, těžká, ochraňující a trvalá.

Země poskytuje domov pro přírodní říši rostlin a živočichů, sama je říší minerální.

V signatuře rostliny symbolizuje růst kořenů.

K zemi bych přiřadil živočichy, kteří v ní žijí a plazi.

Vnitřní svět Země

Temperamentem země je melancholik (řec. melanos - černá, chole - žluč).

Melancholik bývá spolehlivý, hloubavý, citlivý, vnímavý, umí naslouchat druhým s porozuměním a je často velmi věrný. Ale dokáže být vstahovačný, urážlivý a náladový.

K zemi patří písmena: B, D, G, J, K, M, N, P, Q, T.

Naše planeta je tvořena pěti základními částmi: atmosférou (vzduch), hydrosférou (voda), kryosférou (led), litosférou (půda, skála) a biosférou (život). Tyto součásti jsou navzájem spojeny a ovlivňovány výměnou energie a hmoty. Tenká vnější slupka planety, zemská kůra je tvořena různými horninami z nichž některé jsou staré více než 4 miliardy let. Horniny jsou tvořeny minerály a vznikají geologickými procesy (pohybem litosferických desek). Skalnaté vyvýšeniny zemského povrchu, hory a spoky, nás neustále fascinují. Horská pásma představují impozantní překážky s častými změnami počasí. Někteří lidé až donedávna považovali hory a sopky za sídla bohů, kteří svou zlobu dávají najevo zemětřesením nebo aktivní činností sopky (chrlicí oheň, kamení a popel).

Mikuláš Pohribný

Voda

Vnější svět Vody

Za podoby vody bych označil například led, sníh, déšť, páru, mlhu a rosu.

Voda je pro mě přispůsobivá, formující se a rozpustná.

Voda patří do přírodní říše rostlin, neboť je jejich nezbytnou živinou.

V signatuře rostliny symbolizuje stonek, list.

K vodě bych přiřadil obojživelníky, neboť voda je jejich domovem.

Vnitřní svět Vody

Temperamentem vody je flegmatik (řec.flegma - pára).

Flegmatik bývá klidný, trpělivý, ale i líný, nepohyblivý a nevnímavý.

K vodě patří písmeno: L

Relativně velké množství vody existuje ve třech různých skupenstvích - kapalném (voda), pevném (led) a plynném (vodní pára). Voda může za příhodných podmínek přecházet mezi jednotlivými skupenstvími v nepřetržitém koloběhu. Koloběh vody v přírodě je uzavřený systém, celkové množství vody na planetě je tedy relativně stále. Uvnitř tohoto systému je voda neustále v pohybu v procesech vypařování, kondenzace, srážek a povrchového i podzemního odtoku.

Voda přebírá tvar svého okolí, mění se, vibruje (i rezonuje) různými frekvencemi. Dokáže si prorazit cestu skrz nejmenší otvor. Je takřka všudypřítomná, pouze když se zahřeje tak se vypaří do obzduší. Voda je záhadná stejně jako nekonečný vesmír. Je tajemstvím života, přenáší informace - má paměť.

Mikuláš Pohribný

Vzduch

Vnější svět Vzduchu

Za podoby vzduchu bych označil například vánek, vítr, vichřici, hurikán a tornádo.

Vzduch je pro mě nehmotný, všudypřítomný, zprostředkovatelný a lehký.

Vzduch patří do přírodní říše zvířat.

V signatuře rostliny symbolizuje květ.

K vzduchu bych přiřadil ptáky a hmyz.

Vnitřní svět Vzduchu

Temperamentem vzduchu je sangvinik (řec.sangius - krev).

Sangvinik bývá veselý, tvůrčí, otevřený, společenský, zábavný, ale i upovídaný a nedůsledný.

K vzduchu patří písmeno: R.

Nerovnoměrné ohřívání Země slunečním zářením způsobuje různorodé proudění vzduchu a tedy i proměnné počasí v různých zeměpisných šířkách. Intenzivní zahřívání tropických oblastí v průběhu celého roku vyvolává silné konvekční proudění. Stoupající teplý vzduch vytváří pás nízkého tlaku kolem rovníku. V horní troposféře již nemůže dále stoupat, postupně se ochlazuje a klesá zpět k zemskému povrchu v oblastech kolem 30° severní a jižní šířky. Zde se rozlévá na všechny strany, část k rovníku do oblasti s nízkým tlakem. Rovníkové oblasti, kde vítr zaniká se nazývají rovníkové tišiny. Všudypřítomné proudění vzduchu je výsledkem spolupůsobení Slunce a Země v atmosféře.

Mikuláš Pohribný

Oheň

Vnější svět Ohně

Za podoby ohně bych označil například plamen, blesk, lávu.

Oheň je pro mě ničivý, nestálý, závislý, proměnlivý a teplý.

Oheň patří do přírodní říše člověka.

V signatuře rostliny symbolizuje plod.

K ohni bych přiřadil šelmy, dravce a predátory.

Vnitřní svět Ohně

Temperamentem ohně je cholerik (řec.chole - žluč).

Cholerik bývá pracovitý, energický, činný, vůdčí, cílevědomý, ale i egoistický, agresivní, ničivý až destruktivní.

K ohni patří písmena: C, F, H, CH, S, Z

Hudba je podobně jako oheň obtížně uchopitelná. Když dozní, zanechává jen neviditelné, matné záznamy kdesi v duši a mysli těch, kteří naslouchali. Stejně tak i teplo ohně, který dohořel, rychle mizí a zůstane jen trochu popela. Ten pak rozfouká vítr a odplaví déšť.

Stejně tak jako nebyla na naší planetě nalezena žádná etnická skupina, která by nepoužívala oheň, nepodařilo se nikdy nalézt ani v těch nejodlehlejších končinách lid žijící bez hudby.

Mikuláš Pohribný

Čtyř denní projekt probíhal v areálu Waldorfského lycea pod vedením profesorky H. Gitevy, E. Drgoňové a paní Sádecké.

Studenti byli rozděleni do čtyř skupin, podle živlů. Během projektu bylo využito několik předmětů - výtvarná výchova, eurytmie a práce s materiálem (měď, kov, dřevo, kámen). Tyto umělecké činnosti byly navzájem propojeny a na konci projektu zdárně prezentovány.

V malbě měli každý den všichni stejné téma, první den Zemi, druhý den Vodu, třetí den Vzduch a poslední den Oheň. Malovalo se akvarelem, bločky a kdo chtěl zkusil si i suchý pastel. U každého studenta vznikl každý den umělecký obrázek vyjadřující jeho ztvárnění některého ze čtyř živlů.

V eurytmii se pracovalo s pohybem, textem a s charakteristikou jednotlivých živlů. Každá ze čtyř skupiny studentů společně s paní profesorkou Gitevou vymyslela formu, která charakterizovala jejich živel. Tu později použili v závěrečném vystoupení na zahradě školy. Studenti, kteří nenačvičovali formy hráli krále živlů. Zbytek hodiny byl vždy věnován charakteristice živlů. Probíral se vnější a vnitřní svět (viz. jednotlivé živly) Země, Vody, Vzduchu i Ohně a každý student napsal krátkou úvahu na libovolné téma související s probíraným živlem.

V hodinách s paní Sádeckou si většina studentů vytepala měděnou miskou a každá ze čtyř skupin vytvořila hlavní výrobek jako zástupce svého živlu. Skupina Země vytvořila kouli z kamene, skupina Vody vytvořila velkou měděnou mísu, skupina Vzduchu vytvořila dřevěnou zvonkohru a skupina Ohně vytvořila podstavec pro mísu s ohněm.

Na závěrečné vernisáži zástupci skupin představili zhotovená díla své skupiny a sehráli první obraz eurytmické hry s názvem Svatojánská pohádka.

Reflexe

Po celý projekt jsem pracoval s nasazením a soustředěním. S nadšením jsem poznával jednotlivé živly. Na konci projektu jsem dokonce usoudil, že mé zvolení vodní skupiny bylo správné. S ostatními ve skupině se mi pracovalo dobře. U některých byla vidět ochota pomoci druhému a dotáhnout rozdělanou práci do konce i ve svém volném čase. Ve výtvarné výchově jsem problémy neměl, bavila mě malba akvarelem i suchým pastelem. Největší radost mám ze svého obrázku vzduchu a vody. V eurytmii mi forma dělala problémy jen na začátku a ani její ztížení mě nezabránilo, abych jí mohl zdárně představit na vernisáži. Jediný problém jsem měl s úvahami, potřeboval bych více času. Také proto jsem úvahy doma v klidu předělal. Líbilo se mi některé úvahy spolužáků, měly nápaditou myšlenku a něco, co vyjadřovalo charakter jejich osobnosti. Snad nejzvláštnější jsem to měl u práce s mědí. Začal jsem stejně jako ostatní vytvářet miskou, po chvíli tepání jsem dostal nápad, že udělám miskou podlouhlou a ne kulatou jako ostatní. Tak jsem tepal a tepal, ale vůbec to nešlo. Nevěděl jsem co s tím, až paní Sádecká, když viděla, jak se mi miska kroutí, dostala nápad, že bych mohl udělat ulitu. Tepal jsem tedy ulitu, ale nedotepal. Třetí den jsem raději nepovedený výtvar odložil a nechal ulitu poloulitou. Nebyl jsem se svou prací spokojen. Zůstal jsem třetí den déle ve škole a vytepával si novou malou miskou. S ní jsem byl nakonec konečně spokojen. Práce s mědí mě bavila, přišel jsem na to, že je u práce velmi důležitý rytmus tepání a trpělivost.

Každé ráno měla moje skupina Vody dvě hodiny výtvarnou výchovu, poté hodinu práce s mědí a nakonec hodinu eurytmie. Pouze druhý den (v úterý) jsme museli zůstat i dvě hodiny odpoledne. Pracovali jsme opět s mědí, někteří i dobrovolně ve středu, hlavně na velké míse. Celý projekt byl malým odpočinkem od normální výuky, ale i tak vyžadoval soustředěnost a vnímavost od všech studentů.